

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2022-3-7789
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om särskilt förordnande att utöva läkaryrket;

**HSLF-FS
2022:20**

beslutade den 24 februari 2022.

Utkom från trycket
den 14 mars 2022

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 3 kap. 12 § första stycket, 3 kap. 13 § och 8 kap. 5 § andra stycket första meningen patientsäkerhetsförordningen (2010:1369).

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Av 4 kap. 4 § patientsäkerhetslagen (2010:659) framgår det att läkaryrket endast får utövas av den som har legitimation för yrket eller som särskilt förordnats att utöva det.

I denna författning ges föreskrifter och allmänna råd om särskilda förordnanden som ger behörighet att utöva läkaryrket.

2 § Författningen innehåller bestämmelser och rekommendationer om

- allmänna förutsättningar (2 kap.),
- olika särskilda förordnanden (3 kap.),
- handläggning och beslut (4 kap.), och
- stöd, vägledning och handledning (5 kap.).

3 § Det som sägs i denna författning om en region gäller också en kommun som inte ingår i en region.

4 § I föreskrifterna och de allmänna råden används beteckningen EES-land för en stat inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Vad som anges om EES-land gäller även för Schweiz.

Beteckningen tredjeland används för ett land som inte omfattas av första stycket.

2 kap. Allmänna förutsättningar

1 § Ett särskilt förordnande ska gälla för en viss tjänst och vara tidsbegränsat.

2 § Av 3 kap. 11 § patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) framgår det att ett särskilt förordnande inte får ges till den som har fått sin legitimation återkallad eller har fått avslag på sin ansökan om legitimation enligt 4 kap. 1 § andra stycket patientsäkerhetslagen (2010:659).

3 § Ett särskilt förordnande får inte ges till den som uppfyller kriterierna för legitimation.

Ett särskilt förordnandet får inte heller ges om förhållandena är sådana att det skulle ha återkallats enligt bestämmelserna i 8 kap. patientsäkerhetslagen (2010:659) om den som förordnandet skulle ges till hade varit förordnad.

4 § Den som har genomgått sådan utbildning som det föreskrivs om i denna författning i något annat EES-land än Sverige eller i tredjeland får ges ett särskilt förordnande endast om han eller hon har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska språket.

Om det finns särskilda skäl, får ett sådant särskilt förordnande som avses i 3 kap. 8 § ges även till den som inte har språkkunskaper enligt första stycket.

Allmänna råd

Nödvändiga kunskaper i det svenska språket kan visas genom intyg om godkänt resultat i Svenska 3 eller i Svenska som andraspråk 3 alternativt från någon annan kurs som ger behörighet till högskolestudier. Även intyg om godkänt resultat på något prov som ger behörighet till högskolestudier kan godtas.

För ett särskilt förordnande enligt 3 kap. 4 § och 5 § första stycket 3 kan nödvändiga kunskaper i det svenska språket även visas genom godkänt resultat på det kunskapsprov som anges i 6 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:80) om legitimation för yrke inom hälso- och sjukvården vid utbildning från tredjeland.

Nödvändiga kunskaper i det danska eller norska språket kan visas genom intyg om godkänt resultat på sådana prov som ger behörighet till högskolestudier i Danmark eller Norge.

Nödvändiga kunskaper i det svenska, danska eller norska språket kan vidare visas genom godkänt resultat på prov i något av dessa språk på nivå C1 enligt den gemensamma europeiska referensramen för språk (GERS).

3 kap. Olika särskilda förordnanden

1 § Ett särskilt förordnande får ges för allmäntjänstgöring enligt 2 § eller som vikariatsförordnande enligt 4, 5, 7 och 8 §§.

2 § Ett särskilt förordnande för allmäntjänstgöring får ges till den som har

1. avlagt läkarexamen vilken regleras i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), i lydelsen före den 1 juli 2019, eller
2. fått ett beslut av Socialstyrelsen om att genomföra allmäntjänstgöring i Sverige.

3 § Av 5 kap. 13 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) framgår det att den som genomför allmäntjänstgöring ska anställas med ett förordnande för högst två år. Om det finns särskilda skäl, får förordnandet förlängas.

Om ett förordnandes giltighetstid inte har gått ut, ska det även gälla under den tid då den förordnade ansöker om legitimation.

Vikariatsförordnande

4 § Ett vikariatsförordnande för praktisk tjänstgöring får ges till den som genomgått utländsk läkarutbildning och har fått ett beslut av Socialstyrelsen om att genomföra sådan tjänstgöring.

Det särskilda förordnandets giltighetstid får omfatta en månad utöver den tid som anges i beslutet om praktisk tjänstgöring. Om ett förordnandes giltighetstid inte har gått ut, ska det även gälla under den tid då den förordnade ansöker om legitimation.

5 § Ett vikariatsförordnande för tjänst som vikarie vid semester, annan ledighet eller vakans får ges till den som

1. har avlagt läkarexamen vilken regleras i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100), i lydelsen före den 1 juli 2019,
2. har fått ett beslut av Socialstyrelsen om att genomföra allmäntjänstgöring i Sverige,
3. har fått ett beslut av Socialstyrelsen om att genomföra sådan tjänstgöring som anges i 4 §, eller
4. genomgår medicinsk grundutbildning i Sverige eller i något annat EES-land och har fullbordat studier till och med den tionde terminen med godkända kurser och prov.

6 § Ett sådant förordnande som anges i 5 § 4 får inte ges för en tjänst i primärvården.

7 § Den som har avlagt läkarexamen i tredjeland får ges ett vikariatsförordnande för en utbildningstjänst som ska efterlikna svensk specialiseringstjänstgöring men inte är avsedd att leda till ett svenskt bevis om specialistkompetens.

8 § Om det finns särskilda skäl, får ett vikariatsförordnande även i andra fall än de som anges i 4, 5 och 7 §§ ges till den som har avlagt läkarexamen i Sverige eller i något annat land.

Allmänna råd

Särskilda skäl kan t.ex. vara att det finns ett behov av att en utländsk specialist introducerar en ny teknik eller ett nytt arbetssätt i Sverige.

4 kap. Handläggning och beslut

1 § En region får fatta beslut om ett särskilt förordnande för den som ska tjänstgöra i regionens verksamhet om det avser

1. allmäntjänstgöring enligt 3 kap. 2 §,
2. praktisk tjänstgöring enligt 3 kap. 4 §,
3. tjänstgöring enligt 3 kap. 5 § 1–3, och
4. tjänstgöring enligt 3 kap. 5 § 4 då den som förordnandet är tänkt att ges till studerar vid ett svenskt universitet.

Allmänna råd

Även om tjänstgöringen delvis genomförs i någon annan vårdgivares verksamhet, kan regionen fatta beslut om ett särskilt förordnande.

2 § Regionen ska, innan ett beslut om särskilt förordnande fattas, kontrollera om den som är tänkt att förordnas har begått något sådant brott som avses i 16 c § förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Om den som är tänkt att förordnas har begått något sådant brott är det Socialstyrelsen som prövar frågan om särskilt förordnande, vilket framgår av 3 kap. 12 § andra stycket patientsäkerhetsförordningen (2010:1369).

3 § I andra fall än de som anges i 1 § är det Socialstyrelsen som prövar ansökningar om särskilda förordnanden, vilket framgår av 4 kap. 10 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Socialstyrelsen ska, innan ett beslut om särskilt förordnande fattas, kontrollera om den som är tänkt att förordnas har begått något sådant brott som avses i 16 c § förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

4 § Den som har fått ett särskilt förordnande ska i samband med beslutet av regionen eller Socialstyrelsen skriftligen informeras om att förordnandet ger behörighet att utöva läkaryrket i den avsedda tjänsten under förordnandets giltighetstid.

5 kap. Stöd, vägledning och handledning

HSLF-FS
2022:20

1 § För den som har ett särskilt förordnande för allmäntjänstgöring enligt 3 kap. 2 § finns bestämmelser om handledning i 3 kap. 5 § patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) samt i 1 kap. 9 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1999:5) om allmäntjänstgöring för läkare.

Bestämmelserna i 2 § ska gälla för den som har ett vikariatsförordnande enligt 3 kap. 4, 5, 7 eller 8 §§.

2 § Den vårdgivare som har någon i sin verksamhet som tjänstgör med ett särskilt förordnande ska ansvara för att den förordnade ges stöd och vägledning. Stödet och vägledningen ska vara anpassade till den förordnades behov och till tjänstens innehåll.

I ansvaret ska ingå att den förordnade har tillgång till

1. en handledare som är legitimerad läkare, och
2. medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner om verksamhetsspecifika tekniker och tillvägagångssätt.

Allmänna råd

Vårdgivaren bör särskilt beakta om det finns ett behov av att handledaren eller någon annan legitimerad läkare som medverkar i stödet och vägledningen till den förordnade finns tillgänglig på plats.

Handledningen bör planeras in i den ordinarie tjänstgöringen för både den förordnade och handledaren.

-
1. Denna författning träder i kraft den 1 februari 2023.
 2. Genom författningen upphävs Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2020:3) om särskilt förordnande att utöva läkaryrket för icke legitimerade läkare.
 3. Särskilda förordnanden som har beslutats enligt den äldre författningen gäller fortfarande.
 4. Vid tillämpningen av 3 kap. 5 § 4 ska till och med den 31 januari 2026 även den som genomgår sådan utbildning som anges där och har fullbordat studier till och med den nionde terminen med godkända kurser och prov kunna ges ett särskilt förordnande för tjänst som vikarie. Om vikariatet avser ett ämne som den studerande genomgår efter den nionde terminen, krävs godkänd kurs och godkänt prov även i detta ämne.

HSLF-FS
2022:20

Socialstyrelsen

OLIVIA WIGZELL

Sanna Hiort

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se

Elanders Sverige AB, Vällingby 2022

